

Joke Verweerd
Pareloester

MOZAÏEK | ROMAN

Pareloester

Van Joke Verweerd verscheen eerder bij Uitgeverij Mozaïek:

De wintertuin, roman
De rugzak, roman
Permissie, roman
Paradiso, roman
Snoeitijd, roman
Op de huid, roman
Stuifzand, roman
Wapenbroeders, novelle
Binnenstebuiten, verhalen
Spiegeling, verhalen
Spiegeling, luisterboek
Opnieuw beginnen, verhalen
Opluisteren, verhalen, gedichten en gebeden
voor christelijke feesten

Joke Verweerd

Pareloester

Roman

Vierde druk

UITGEVERIJ MOZAIËK – ZOETERMEER

© 2008 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Vierde druk 2010

ISBN 978 90 239 9206 6

NUR 301

Vormgeving omslag Geert de Koning

Meer informatie over deze roman en andere uitgaven van Mozaïek vindt u op www.uitgeverijmozaiek.nl.

Meer informatie over de auteur vindt u op www.jokeverweerd.nl.

Alle rechten voorbehouden.

Zout

WESSEL

*Aan elk graanoffer moet zout worden toegevoegd, het zout,
als teken voor het verbond met jullie God,
mag bij het graanoffer niet ontbreken.*

Leviticus 2:13

Hoofdstuk 1

Nu wil het niet meer uit zijn gedachten. Hij kan niet blijven uitstellen. Wessel trekt de onderste lade open, waar de envelop met de in het oog springende poststempels ligt. Langer dan twee weken inmiddels.

Els, zijn secretaresse, heeft keurig de briefopener gebruikt en er een geel memootje met een vraagteken op geplakt. Wat had het voor zin zichzelf zo lang te treiteren? Hij had de inhoud toch even vluchtig kunnen doornemen? Die andere optie, ‘ongelezen door papiervernietiger’, is niets voor hem.

Met een fors gebaar trekt hij de map uit de bruine envelop. Breeduit waaiert de papieren over zijn bureau. De sprekerslijst zeilt naar de grond. Het gebaar waarmee hij zijn stoel naar achteren duwt is ook al onbeheerst en ineens ligt hij op handen en knieën. Zijn ogen vliegen over het papier. De namen zijn vetgedrukt, hij heeft zijn leesbril niet nodig. Haar naam springt eruit, alsof die in kapitalen geschreven is.

Zoya Pasnova zal spreken namens het ministerie van Gezondheid, zij is woordvoerder van het coördinatieteam medische hulpgoederen. Het staat er. Fel steekt er iets in zijn

borst, alsof daar iets knel zit. Hij krabbelt overeind; wat zit hij hier stom. Er moet niemand binnenkomen nu. Hij kan toch wel doorgaan met ademen? Man, doe gewoon!

Ze zullen opkijken als hij gaat. Het is algemeen bekend dat Wessel van der Horst meerdaagse congressen liever aan anderen overlaat. Maar de bruine envelop draagt het poststempel van Kiev. Een plaatsnaam om hardop te zeggen, al blijft het een vreemd woord voor een Nederlandse tong. Een keer eerder is hij er geweest, in 1990. Ook dat was een internationaal medisch congres. Schildklierkanker bij kinderen was toen ineens een hot item in zijn vakgebied geweest, terwijl het vóór die tijd nergens ter wereld bij kinderen was geconstateerd. De ramp in Tsjernobyl was de oorzaak en de medische wereld brak zich het hoofd over de medicatie. Nu hoor je er bijna niet meer over, maar dat wil niet zeggen dat het in Oekraïne en Wit-Rusland geen probleem meer is. En hoeveel kinderlevens heeft het inmiddels gekost?

Onlangs was de ramp in Tsjernobyl twintig jaar geleden en ineens is de aandacht weer aangewakkerd. Er komen rapporten en verslagen op tafel en op veel punten spreken ze elkaar tegen. Voor het grote publiek is dat allemaal niet interessant meer, maar hij heeft wel behoefte aan een betrouwbaar feitenverslag.

Wat was dat voor onzin om deze envelop zo lang dicht te laten? Dit gaat hem aan, hier heeft hij zich sinds 1990 mee bemoeid. Hoeveel energie heeft hij gestoken in de hulpgoederentransporten? Als er iemand recht heeft om op herhaling te mogen dan is hij het. Hij bladert door het bijgevoegde programmaboekje. Er zal gefocust worden op

de internationale samenwerking rond de ramp; resultaten en prognoses zullen worden gepresenteerd. Dat bevalt hem, maar het verbaast hem ook. Hij wil wel helderheid over de besteding van sponsorgelden, maar voor Oekraïense begrippen is die openheid ongekend. Het Saint Luke's Hospital wil zeker laten zien dat de tijden veranderd zijn. Hij waagt het te betwijfelen of dat breed gezien zo is, want de politieke situatie kan moeilijk stabiel worden genoemd. Het is echter niet de politiek die zijn interesse heeft en als hij eerlijk is, zijn het ook niet de cijfers en de rapporten. De reden dat hij er heen wil, is die ene naam op de sprekerslijst. Zoya Pasnova.

Wessel staat op en loopt door de tussendeur naar Els. Ze slaat haar hand voor haar mond als hij de uitnodiging op haar bureau legt.

'Ligt die er nog! Helemaal niet meer aan gedacht. Het wordt erg kort dag om er iemand heen te sturen. Vind je het van belang? Wie?'

Alsof zij degene was die de uitnodiging in zijn lade verborg.

Hij heeft het getroffen met Els. Ze zeurt nooit, niet als hij in zichzelf gekeerd is, niet als hij zich vol werkdrijf vastbijt in een project of een klus, waardoor hij te veel van zichzelf en van haar vraagt. Sinds hij bij Anne weg is, heeft Els iets zorgzaams ten opzichte van hem. Ze maakt wat fruit schoon als hij verkouden is, of ze roept dat hij zijn colbert naar de stomerij moet brengen. Ze is zoals een secretaresse zijn moet. Ze weten doorgaans wat ze aan elkaar hebben, maar nu snapt ze het even niet. Want hij gaat naar Kiev! Ze kijkt hem verbaasd aan.

‘Ik heb gezien dat de sponsors van Childrens Trust in de gelegenheid worden gesteld een kort praatje te houden. Ik voel me wel verplicht eigenlijk; per slot van rekening hebben we van hieruit de sponsoring opgezet. Het Academisch Medisch Centrum zal er allicht ook iemand heen sturen en van de universiteit verwacht ik ook wel een paar mensen.’

Els’ mond valt open, maar ze herstelt zich. ‘Dan mag ik je wel snel aanmelden en een vliegticket regelen. Heb je een visum nodig voor Oekraïne? Wanneer wil je vliegen?’

Wessel vist zijn agenda uit zijn zak. Er staan heel wat afspraken. Had hij nu maar eerder een besluit genomen... Het is lastig dat ze daar opnieuw achterheen moet.

‘Verzetten of moet ik je afmelden?’ vraagt ze.

Hij omcirkelt drie data en schuift de agenda binnen haar bereik. ‘Hier moet ik bij zijn, dus als je die vergaderingen een paar weken later zou kunnen plannen? De rest laat ik maar waaien. Zonder mij gaat het leven ook wel door.’

Hij kijkt mee over haar schouder als de werkplanner voor de komende maand op het scherm verschijnt.

‘Dinsdag is de eerste congresdag. Dan vlieg ik zeker maandag, in de middag of zo?’

‘Ik ga zo kijken of er een rechtstreekse vlucht is. Zal ik je lunch hier laten komen?’ vraagt ze, met een blik op de klok.

‘Doe maar,’ geeft hij toe.

Hij loopt terug naar zijn bureau, schuift de map in zijn koffer en buigt zich over de volgende, waar de datum van vandaag op staat. Zijn ogen gaan over de agendapunten voor de middagvergadering, maar het wil niet tot hem doordringen. Hij duwt zich af tegen de rand van zijn

bureau en draait zijn stoel naar het raam waarlangs de regen strepen trekt. Het geluid van een sirene komt dichterbij. Het zwaailicht van een ambulance op weg naar de eerstehulpoli weerkaatst op het natte asfalt.

Ze staat op de sprekerslijst, ze leeft nog. Het was onzinnig te denken dat ze dood zou zijn.

Kiev, 1990. De kolossale gangen van het Saint Luke's American-Ukrainian Hospital. Het geklepper van houten klompschoenen voor hem. Haar smalle rug in de vormloze verpleegstersjurk. Ze schopte in het voorbijgaan een gore dweil aan de kant en keek even achterom, alsof ze zich ervan vergewissen wilde dat hij het niet gezien had. Zoya Pasnova.

Een halve pas achter hem gaf Pavel Vladimir uitleg. Vanuit een ooghoek zag hij Pavels handgebaren die het gebrekkige Engels moesten verduidelijken. Hij had helemaal geen uitleg nodig, het verhaal van dit ziekenhuis vertelde zichzelf. Die smerige dweil, de kranen die aldoor open stonden omdat het water bij overheidsinstellingen toch niet in rekening werd gebracht, de kale houten banken langs de bruine wand, waarop de patiënten zaten. Moeders met kinderen, oude mensen, plattelandsmensen in een voor hem vreemde combinatie van truien en vesten over elkaar heen. Misschien waren ze voor het eerst in de stad. Sommigen sliepen, anderen hingen tegen de muur met een afwezige blik in hun ogen, alsof ze hier al dagen zaten. Ze wachtten op de dokter, maar het was de vraag of ze die vandaag zouden zien. Of ze hem zouden kunnen spreken was vraag twee en daarna kwamen pas de vragen of er behandeling kon plaatsvinden en of er een bed beschikbaar was. En wie

dat allemaal betalen zou, was vraag honderd. Pavel probeerde hem te overtuigen van het feit dat er dringend hulp nodig was, maar de omgeving vertelde genoeg, hij had echt geen uitleg meer nodig.

Het was hem opgefallen hoe de mensen opkeken als Zoya langskwam. Met hoop in hun ogen: misschien dat de zus-ter even, door een klein gebaar, duidelijk zou maken of de dokter er was of nog kwam en wanneer dan. Zoya liep door, ze schopte alleen die dweil aan de kant.

De delegatie uit Nederland mocht zien hoe dringend hier geld nodig was, hoe schrijnend de armoede van dit aftandse gebouw, maar de heren mochten niet struikelen over een gore dweil.

Haar geur. Zeep, geen parfum. Een vage persoonlijke geur, die, wonderlijk genoeg, in zijn neus is blijven hangen vanaf het moment dat hij haar hand in de zijne voelde.

‘Mijn naam is Zoya Pasnova. Ik zal u rondleiden en mochten er vragen zijn op medisch terrein dan zal ik die beantwoorden. Vragen over de organisatie zal de heer Vladimir voor zijn rekening nemen. Zal ik u voorgaan?’

Ze sprak verbazend goed Engels; daar moest ze naast haar medische opleiding ook een studie voor gevolgd hebben. En bij vragen over het management had ze rapper een antwoord voorhanden gehad dan Pavel, zijn financieel directeurschap ten spijt.

Dure leren schoenen droeg Pavel – toevallig viel Wessels oog erop. Voor hen uit klepperden de klompschoenen van Zoya. Haar handdruk was stevig maar kort geweest. Hoe lang hoort een handdruk eigenlijk te duren? Nooit over nagedacht, maar die keer, die eerste ontmoeting waarbij ze per se een goede indruk had willen achterlaten, had het

best iets langer mogen duren. Haar geur deed hem aan vroeger denken, wanneer hij de deuren van de linnenkast opende in de slaapkamer van zijn ouders. De geur van buiten, van in de zon gedroogd wasgoed en van ouderwetse zeep.

Gek dat hij die beelden nog zo haarscherp op zijn netvlies heeft.

Hij eet een broodje zonder er iets van te proeven. Voor de halve liter karnemelk neemt hij niet de moeite een beker vuil te maken. Hij klokt het zo uit het pak naar binnen.

Els vraagt of ze een telefoongesprek mag doorgeven. ‘Wie is het?’ vraagt hij, met een blik op de klok.

‘Jurgen de Vries over de vergadering van vanmiddag, en Anne heeft ook al gebeld. Je neemt je mobiel niet op; heb je hem uitstaan?’

Hij heeft Annes naam gezien op de display, maar hij heeft niet opgenomen. Nu Els haar naam noemt, geeft hij toe.

‘Die zal ik zo terugbellen. Geef eerst De Vries maar.’

Jurgen de Vries meldt dat hij niet op tijd kan zijn voor de vergadering van de Raad van Bestuur. Of Wessel als vicevoorzitter nog invloed heeft op de volgorde van de agendapunten?

‘Jawel,’ zegt Wessel, ‘je wilt meepraten over de beleidslijn allochtonen, zeker?’

‘Klopt, ik ben bang dat we met ons allen weer een protocol gaan opzetten dat in de praktijk niet werkt. We kunnen nu wel vastleggen dat we hier naar Nederlandse maatstaven handelen en dat de patiënt geen inbreng heeft als het gaat over een mannelijke of een vrouwelijke arts, maar met strakke regels werk je de praktijk tegen. We moeten onze

cliëntgerichtheid niet uit het oog verliezen. Ik weet dat er vanmiddag een paar lui zullen gaan drammen over handen geven tussen mannen en vrouwen en over boerka's. Ik snap hen wel en ik ga zelfs een eind mee in hun redentie, maar dat is een ander terrein. Dat gaat over de rest van de samenleving. Dat is niet de wereld waarover wij vanmiddag praten. Onze invalshoek is de zieke mens, de persoon die hulp behoeft. Ik wil die twee werelden gescheiden houden.'

'In de medische wereld gelden andere regels, bedoel je?'

'Wij zijn niet van de regels, al moeten er natuurlijk wel regels zijn. Bij ons moet een ander belang vooropstaan.'

Wessel krast een poppetje op het papier. Een mannetje met zijn duim omhoog.

'Ik ben blij dat ik weet waar jij staat, Jurgen! Als er meer zo over denken, dan komen we er wel uit. Zorg maar dat je toch een beetje bijtijds bent. Bedankt.'

Jurgen de Vries wil ophangen met een 'tot vanmiddag', maar in een impuls vraagt Wessel of hij interesse heeft in het congres in Kiev.

'Weet ik daarvan?' vraagt Jurgen zich hardop af. 'Wanneer is dat dan en waar gaat het over?' Het geritsel verraadt dat hij zijn agenda doorbladert.

'Je zult vast ook een uitnodiging hebben gekregen, jij was er immers bij in 1990. Het Saint Luke's in Kiev wil verslag uitbrengen, ruim twintig jaar na dato. Een congres, alle grote academische ziekenhuizen in West-Europa zijn uitgenodigd. De datum...' Wessel pakt de map erbij hoewel dat niet nodig is. 'Het is de derde week van mei. Ik denk er over om te gaan.'

'Zo, daar kijk ik van op. Wie gaan er nog meer? Organiseert het Saint Luke's het zelf of wordt het opgezet

door de sponsors? O, vóór de sponsors. Ach, waarom niet? Ik moet zien of het in te plannen is. Je hoort nog. Ajuus!’

Jurgen is ook al verbaasd blijkbaar. Hij moet Anne bellen en vragen wat er is, maar Zoya zit in zijn hoofd. Hij pakt de sprekerslijst er nog eens bij om opnieuw te lezen dat haar naam daar staat. Er is niets misgegaan!

Hij herinnert zich die dag als een dag waarop alles misging. Op een onmogelijk vroeg tijdstip begon hij aan de vliegreis naar Zürich en vandaar met forse vertraging naar Kiev. Toen het urenlange wachten op Boryspil, het vliegveld van Kiev. De beloofde ophaaldienst had langer wachten niet nodig gevonden: men had hem afgeschreven. Hij had balorig zelf een taxi gezocht, maar geen adres in zijn papieren kunnen vinden. De taxichauffeur had ook nogal moeite gehad om het juiste ziekenhuis te vinden; tweemaal stond hij op de verkeerde stoep. Toen hij aan het einde van de middag eindelijk het Saint Luke’s Hospital binnenstapte, was hij net op tijd geweest voor de rondleiding. De rest van de groep had een ontvangst en een buffetmaaltijd achter de rug, maar dat kon hem op dat moment weinig schelen. Hij was opgelucht toen hij een paar collega’s herkende. Zij hadden met een andere maatschappij gevlogen en nergens last van gehad. Het aanbod van Zoya om een broodje of soep voor hem uit de keuken van het ziekenhuis te laten komen, had hij afgeslagen. Niet nog meer gedoe rond zijn persoon! Heel even hadden ze elkaar aangekeken; onderzoekende ogen had ze. Haar trekken waren Slavisch en dat werd nog duidelijker toen ze glimlachte. Ze had het idiote kartonnen verpleegsterskapje opnieuw vastgestoken met

een speldje dat ze bij het herschikken van haar haar even tussen haar lippen klemde.

'You have to eat something, it was an inconvenient trip,' had ze gezegd, maar op zijn weigering was ze doorgegaan met de rondleiding. Zo hij al trek mocht hebben gehad, dan was dat snel over geweest! Het ziekenhuis was oud en doordat het hier gebruikelijk was dat de patiënten door hun familieleden werden verzorgd en gevoed, hing er een nare lucht van kool en bietensoep. Ook het niet al te schone beddengoed viel hem op. Rommelig en bedompt waren de zalen. Een kind braakte in een roestige bak. Daar stopte de rondleiding even. Zoya boog zich over het kind en masseerde het smalle nekje tot het braken stopte. Hij zag dat ze de tijd nam om de zweetdruppels van het witte gezichtje te vegen. Met grauw wc-papier, maar toch.

Pavel had de groep ijlings verder geloodst. Via een dia-projector uit het jaar nul hadden ze beelden gezien van het opnamebeleid en het intakegesprek, en ze hoorden een uitleg over de verdeling van de verantwoordelijkheid. De medische kant was voor rekening van het ziekenhuis, de zorg moest van de familie komen. Terwijl hij zijn vraag in simpeler Engels herhaalde, hoe dat probleem opgelost werd in de gezinnen, voegde Zoya zich weer bij de groep. Er hing een verwassen handdoek uit de zak van haar blauwe verpleegstersjurk. Ze wreef haar rode handen er aan droog.

'Daar moet de familie een oplossing voor vinden,' zei ze rap. 'Het hoeft niet per se de moeder te zijn die meekomt. We vinden het ook goed als een ouder zusje of een tante de patiënt verzorgt. Als er maar iemand is.'

'Slapen die mensen dan ook hier?'

‘Daar hebben we maar heel beperkte mogelijkheden voor. Alleen in de terminale gevallen mogen ze gebruikmaken van de banken op de gangen. Rond het ziekenhuis in deze buurt zijn veel mensen die een kamer verhuren; dat wordt weer gezien als een bron van inkomsten.’

Hij had zichzelf bezworen niet overal verbaasd over te zijn. 's Lands wijs, 's lands eer – al kon hij het weinig eervol vinden.

Er was een discussie gestart over de medicatie; men probeerde te vergelijken, maar er was zo weinig te vergelijken. Het kwam erop neer dat er wel medicijnen waren tegen schildklierkanker, maar dat de vereiste dosis verwoestend zou zijn voor de organen van een kind. Een lagere dosis zou de ziekte hoogstens tijdelijk stilleggen. De manier waarop Zoya dat zei, het even samenknijpen van haar lippen en de haast onmerkbaar beweging van haar schouders – hij heeft de beelden nog op zijn netvlies. Was dat het moment geweest waarop hij geraakt werd?

Hij herkende het. Zij moesten dezelfde drijfveer hebben: de wil om mensen beter te maken, om oplossingen te vinden, om te genezen. Hij herkende de onmacht als het probleem te groot bleek, de mens te kwetsbaar. Vol was zijn hoofd geweest van een onbekende vermoeidheid. Dat kon niet van de reis zijn; van reizen en wachten op een vliegveld werd je anders moe. Maar het was helemaal absurd om te denken dat het van haar ogen zou kunnen komen, of van dat schouderophalen.

De rondleiding was beëindigd en de volgende dag zou de groep opnieuw worden opgepikt, dan voor een rit naar een klein dorp met een onuitspreekbare naam. Daar was een sanatorium-in-aanbouw voor patiënten die nog moesten

aansterken, want meteen na een ziekenhuisopname terug naar huis was geen optie; dat betekende altijd rechtstreeks terug naar de besmette omgeving van Tsjernobyl.

Hij had amper tijd gehad om kennis te maken met de rest van het gezelschap en de Hollandse collega's bleken in een ander hotel te bivakkeren. Er kwam ook geen voorstel om met elkaar nog de stad in te gaan om iets te eten. Hij had maar weer een taxi genomen en was op zijn ongezellige hotelkamer beland. Aan de balie had hij aan een knappe Oekraïense gevraagd of hij een broodje kon krijgen en iets te drinken. Alleen dat laatste lukte, voor een maaltijd werd hij naar de restaurants verderop verwezen. Daar kon hij in zijn eentje de moed niet voor opbrengen. Met een wee gevoel in zijn maag was hij in bed gekropen, zich verwensend omdat hij het broodje in het Saint Luke's had afgeslagen. Droom je anders als je honger hebt? Hij kon zich niet heugen ooit eerder zo'n heftige droom te hebben gehad. Hoe kon hij nu zo van haar dromen? Ze hadden in steenkolenengels wat vakjargon uitgewisseld.

Hij had toen Anne om van te dromen. Anne, op wie hij verliefd was, die ervoor zorgde dat hij gretig bleef. Hij had al een paar keer op het punt gestaan haar te vragen, maar er gebeurde dan altijd iets waardoor hij het niet deed. Ze was onvoorspelbaar; haar manier van uitdagen, toegeven en zich weer terugtrekken leek soms een spelletje. Anne was altijd al goed in strategieën. Ze hadden al jaren iets met elkaar. Ze was het mooiste meisje dat hij op de universiteit was tegengekomen. Heel wat jongens hadden bij haar een blauwtje gelopen. Tussen hen bleef het goed omdat hij genoeg leek te nemen met vriendschap. Ze tartte zijn zelfbeheersing, maar hij wist waar de grens lag. Met pushen

en dwingen bereikte je bij Anne het tegenovergestelde. Op het meest onverwachts kwam ze zelf. Hij had dat toen ongelooflijk spannend gevonden, zich voorgehouden dat het leven met Anne nooit een sleur zou worden.

Wessel drukt het karnemelkpak in elkaar. Natuurlijk lukt dat weer niet zonder spetters op zijn bureau. Hij moet Anne bellen, ze zal zich al tekortgedaan voelen!

Hij had gelijk gekregen: een sleur was het nooit geworden, maar dat juist de dingen die haar eerst zo begeerlijk maakten, later als een wig tussen hen in kwamen te staan, dat blijft onacceptabel.

Sinds hij weer een eigen appartement heeft, lukt het hem beter daarmee om te gaan. Er zijn geen dagelijkse confrontaties meer. Hij zit niet op een officiële scheiding te wachten. Meer afstand hoeft echt niet. Hij moet zuinig zijn op wat er over is en die oude geschiedenis uit zijn hoofd zetten.

Naar Kiev gaat hij omdat dat congres van belang is voor de medische wereld. Als wetenschappers onder elkaar zullen ze zich buigen over de stand van zaken en de gevolgen van 'Tsjernobyl' op lange termijn. Ze zullen zien of de juiste keuzes gemaakt zijn en ook kijken wat er bereikt is met de forse bedragen die door de westerse wereld beschikbaar zijn gesteld. Ze moeten nu heel wat verder zijn dan in 1990. Hij heeft zich er persoonlijk voor ingezet – hoeveel tijd en energie heeft hem dat gekost? Hoeveel lobbyen en bedelen? Anne weet daar alles van, ze zal het heel normaal vinden dat hij gaat.

De stem van Anne klinkt in zijn oor. Wessel gaat wat meer rechtop zitten: 'Met mij, je had gebeld.'

‘Je zit toch niet altijd in vergadering? Zet je mobiel toch aan!’

‘Wat is er zo dringend dan?’ Hij houdt zich in. Hij zal niet terugbijten, want ze mag niet denken dat hij geen tijd voor haar heeft.

‘Fleur wil niet lopen omdat ze ingegroeide teennagels heeft. Daar ben ik zojuist achter gekomen.’

Het is een omschakeling die hem voor dit moment te snel gaat.

‘O! En?’ zegt hij, haar de ruimte latend voor meer uitleg.

‘Wessel! Hoe vaak hebben we nu al geconstateerd dat de zorg tekortschiet in De Wooldhoeve? Ingegroeide teennagels heb je niet van de ene op de andere dag. En toch blijven ze maar roepen dat Fleur tegendraads en moeilijk is. Dat ze lui is en dwars. Ze heeft gewoon pijn! Daarom wil ze niet meer lopen. Wie weet hoe lang ze daar al last van heeft. De zoveelste blunder daar. Ze moet daar weg, Wes. Desnoods gaat ze naar een particulier adres. Ik ben het zo zat! We moeten er toch op kunnen vertrouwen dat er goed naar haar gekeken wordt?’

Annes stem schiet hoog uit. Hij hoort het al: hij moet nu niet over aangepaste schoenen of pedicure beginnen, dan zit Anne helemaal boven op de kast.

‘Hoe laat ben je klaar?’ vraagt hij dus maar. ‘Zullen we samen een hapje eten vanavond? Dan kunnen we in alle rust even praten.’

‘Heb je daar zomaar tijd voor?’

Hij slikt even; vraagt dan: ‘Zal ik je om kwart over zes oppikken?’

Ze geeft zich gewonnen. ‘Haast je niet, ik heb zeker tot half zeven werk hier. Het is om beroerd van te worden.’

Maar het zou me wel goed uitkomen, want ik heb de auto vanmorgen weggebracht voor de apk-keuring en die kan ik morgen pas weer ophalen.'

'Ik zie je vanavond.'

Wessel luistert tot ze de telefoon neergelegd heeft. Hij ziet haar zitten achter haar bureau, een stapel dossiers voor zich. Ze maakt erg lange dagen tegenwoordig en nog blijft ze hem verwijten dat hij wordt opgeslokt door zijn werk en projecten. Dat was vroeger vast wel zo, maar nu zou ze haar eigen grenzen beter moeten bewaken. Hij maakt zich bezorgd om haar, maar hij uit dat zelden. Ze kan haar wenkbrauwen zo kritisch optrekken als ze vindt dat hij haar betuttelt. Een simpele opmerking dat ze er moe uitziet kan bij Anne ontzettend slecht vallen. Ze hebben nu allebei hun vrijheid. Er is nog maar één gezamenlijk project – als je een kind een project kunt noemen. Fleur.

Zal Fleur hem missen als hij naar Kiev gaat? Om de andere dag is hij bij haar, altijd in de middagpauze. Hij zorgt dat ze warm eten binnenkrijgt en als het even kan, neemt hij haar in de rolstoel mee naar buiten. Het personeel rekent er gewoon op. Anne neemt de andere dagen voor haar rekening; zo heeft Fleur dagelijks bezoek.

Als hij in het postbakje op Els' bureau kijkt, vraagt ze of hij het aanbevolen hotel oké vindt of liever in het centrum zit. Hij kijkt even mee op het scherm.

'Predslava, Gorkogo 100, dat is zowat naast het ziekenhuis. Ik heb de omgeving even gegoogled.'

Hij knikt dat het goed is. Hij weet niet meer hoe het hotel heette waar hij in 1990 met een lege maag naar bed ging, maar herinnert zich nog wel dat het een eind uit de buurt was. De naam van het metrostation weet hij nog wel, want

daar stapte Zoya ook uit. Pecherska. Als je bovengronds kwam, stond je in een overdekte markt aan de Pecherskaya. Dat die namen na al die jaren nog in zijn geheugen zitten!

Els moppert terwijl ze op het scherm tuurt. ‘Het is wel heel idioot dat alle infosites over Kiev een link hebben naar een datingservice voor Oost-Europese vrouwen. Staan de vrouwen daar in bosjes te trappelen soms? Heel irritant.’ Els klikt iets aan met de muis en tikt verder.

Wessel trekt de sjaal uit de mouw van zijn jack. Hij gaat even naar buiten voor de vergadering begint. Als hij langs de rookruimte loopt, overvalt hem onverwacht een sterk verlangen naar een sigaret. In 1990 rookte hij nog. Wat heeft dat ermee te maken?

Buiten is het droog nu, maar kouder dan gisteren. Hoeveel graden zou het in Kiev zijn?

Wessel komt laat de vergaderzaal binnen. Edward Löwe, hoofd van het managementteam, schuift gedienschtig een stoel naast zich naar achteren. Wessel baalt, hij had moeten zorgen op tijd te zijn. Hij mag Edward niet, dat is vanaf hun eerste ontmoeting al zo, maar een aangeboden stoel weigeren is wel erg bot. Een paar jaar geleden maakte Edward nogal werk van Anne. Een verhouding heeft het niet opgeleverd, maar helemaal over is het nog steeds niet. Ze gaan nog steeds met elkaar uit en wie is hij om Anne een vriendschap te verbieden? Ze zou het niet pikken. Edward heeft tegenover hem zijn houding van *every inch a gentleman* gehandhaafd, maar Wessel ontloopt hem waar hij kan.

Hij groet en mompelt een verontschuldiging voor het feit dat hij zo laat is. De voorzitter accepteert die en gaat

door met de opening van de vergadering. Terwijl de besluitenlijst van de vorige keer wordt nagelopen, is Wessel zich hinderlijk bewust van de man naast zich. Strak in het pak, een zelfverzekerde losheid in zijn bewegingen. Anne noemt dat, appreciërend, aangeboren nonchalance, maar hij ziet er arrogantie in. En die penetrante mannengeur die om hem heen hangt, maakt hem misselijk.

Wessel schudt zijn hoofd als Edward hem wil laten meekijken op zijn agenda. Alsjeblieft zeg, niet nog dichterbij! Hij niest driemaal.

‘Morgen schoon weer!’ zegt Edward.

Dat Belgische dialect wil hij maar niet afleren en ook dat vinden veel vrouwen weer charmant.

Het agendapunt waar het om draait, de beleidslijn eisen allochtonen, wordt op Wessels verzoek uitgesteld tot na de pauze. Men zal het niet in een oeverloze discussie laten ontaarden, want rond zessen wil iedereen naar huis.

Wessel kan weinig aandacht mobiliseren. Er zit sinds vanmorgen een ongedurigheid in hem die nog het meest lijkt op verzet. Maar hij kan er de vinger niet op leggen. Verzet – waartegen dan? Hij heeft zijn plan getrokken nu, dat zou rust moeten geven. Zoya’s naam staat op de sprekerslijst. Hij zal haar met eigen ogen zien, met eigen oren horen en dan zal het oude dilemma ineenschrompelen als een leeglopende luchtballon. Hij heeft zich al die jaren voor niets druk gemaakt.

Hij schuift zijn stoel wat naar voren en realiseert zich dat ze nog niet verder zijn gekomen dan het vaststellen van de besluitenlijst van de vorige vergadering.

Dat Edwards geleuter door de voorzitter nog serieus genomen wordt! Moet er nu heus zo lang gezeurd worden over

frequentie en delegatie? En over de maximaal toegestane tijd die het lezen van vergaderstukken mag vergen? Rondkijkend ziet hij niemand op het puntje van zijn stoel zitten; hij zal het dus zelf moeten doen.

‘Als we zo doorgaan, komen we aan het beleid ten aanzien van allochtonen helemaal niet toe vandaag. We zitten nu al weer een halfuur te praten over de rompslomp rond vergaderprotocollen. Het lijkt mij logisch dat grote beslissingen meer aandacht krijgen en dus meer tijd vergen. Dat mag je van mij ook terugzien in de vergadering en de voorbereiding daarop. Maar laten we geen eindeloze discussie houden over de protocollen, waarmee we alles willen structureren.’

Een instemmend gemompel wordt door de voorzitter weg gehamerd.

‘Maar dit is ook beleid, dames en heren!’

Het klinkt als een waarschuwing en opnieuw krijgt Edward het woord. Hij tovert een schema uit zijn tas; jawel, hij heeft voor iedereen een kopie. Wessel zucht, maar houdt zijn mond, hij gaat de voorzitter niet nog meer tegen de haren in strijken.

Tijdens de theepauze komt Jurgen de Vries binnen. Er hangt zoals altijd een bepaalde vitaliteit om hem heen en dat komt de vergadering ten goede. De bespreking over het allochtonenvraagstuk levert een forse discussie op. Jurgens optiek krijgt behoorlijk wat tegenstand. Bij de inventarisatie van incidenten wordt een verslag voorgelezen van een gynaecoloog die in kleurrijke taal een handgemeen beschrijft, waaraan hij een blauw oog overhield.

‘Die man moet romans gaan schrijven,’ probeert Jurgen de oploaiende discussie terug te brengen naar de te vormen

beleidslijn. ‘Bij poliklinische opnames kunnen we natuurlijk niet voorkomen dat we met ongemakkelijke situaties te maken krijgen. Maar bij de gewone intakegesprekken kan er uit voorzorg toch naar eventuele bezwaren worden gevraagd.’

‘Als je die mogelijkheid zelf noemt, hebben we natuurlijk binnen de kortste keren een hele verzameling allochtonen die bezwaar maken tegen een man aan het bed van hun vrouw.’

‘Wat mij niet zint in deze kwestie is het feit dat de allochtone mannen het woord doen. Volgens mij willen de vrouwen alleen maar geholpen worden; het maakt hun niet uit door wie.’

De voorzitter van de Raad van Bestuur kijkt op zijn horloge en wisselt een blik van verstandhouding met Wessel. Wessel knikt: hier komen ze niet uit vandaag. Hij stelt voor een commissie te benoemen die na onderzoek, gesprekken en overleg met andere ziekenhuizen met een voorstel moet komen. De voorzitter gaat akkoord en verzoekt Wessel het voortouw tot oprichting van zo’n commissie te nemen. Wessel krijgt een vette knipoog van Jurgen. Zo, één commissielid heeft hij al. Gek, dat hij daarvan zo opknaapt.

‘Zullen we nog iets te drinken laten aanrukken?’ vraagt de voorzitter na de afronding van de vergadering.

De klok wijst kwart over vijf, dat is nog lang geen half zeven.

Jurgen schuift hem een flesje bier toe, maar Wessel pakt een spa. Hij weet dat Anne het op prijs stelt als hij bij het eten een glas wijn drinkt en dan moet hij daar nu wel vast rekening mee houden. Hij kent zijn grenzen.

‘Jij gaat dus naar Kiev!’ Jurgen zet zijn lippen gretig in het schuim en kijkt opzij.

Wessel knikt. ‘Ga je mee?’ vist hij.

Jurgen maakt een twijfelend gebaar.

‘Ik herinner me van ’90 vooral die rondleiding in het hospitaal zelf. Een vrouw. Expressief gezicht in vergelijking met die andere, vlakke Russische gezichten. Hoe heette ze toch?’ Jurgens hand tikt ongeduldig op de tafelrand alsof dat zijn geheugen ten goede zou komen.

‘Ze liep nogal met jou weg. In het Saint Luke’s droeg ze van die houten klompen met een leren bovenstuk. Weet je wie ik bedoel?’

Wessel gaat er niet op in. ‘De directeur heette Pavel Vladimir, maar die naam zag ik niet meer op lijst.’

‘Heb ik over hem niet eens een negatief verhaal gehoord? Hoe zat dat ook alweer? Ontslag of zo?’

‘Weet ik niets van. Had jij nog contacten daar? Na 1990, bedoel ik.’

Jurgen knijpt zijn ogen toe. ‘Jij toch! Het kwam allemaal uit jouw koker om er afgeschreven inventarissen heen te brengen. Onze oude dialyseapparaten zijn er heen gegaan, toen wij nieuw materiaal kregen. Bij dat transport ben ik zijdelings betrokken geweest. Jullie hadden toen die bedden, dat was hetzelfde transport. Daar was jij toch zelf bij!’

‘Van ons zijn er driehonderd bedden heen gegaan, dat klopt. En later nog twee vrachtwagens kantoorinterieur, maar dat deden we niet zelf, dat was een charitatieve club die meerdere projecten in Oekraïne had lopen. Je ziet mij toch niet achter het stuur van een vrachtwagen? Ik regelde alleen de financiën en de douanepapieren, want dat luistert daar nauw.’

Wessel en Anne, beiden arts, hebben één dochter, Fleur. Het meisje is lichamelijk en verstandelijk gehandicapt. De teleurstelling dat er ondanks al hun liefde en inzet geen echte band met Fleur mogelijk is, drijft Wessel en Anne uit elkaar.

Dan moet Wessel voor een medisch congres een reis maken naar Kiev. Hij wordt daar geconfronteerd met een oude schuld: een eerdere pijnlijke gebeurtenis die wel toegedekt maar niet genezen is. Wessel wordt gedwongen zijn huidige levenshouding en zijn keuzes onder de loep te nemen.

Tijdens Wessels afwezigheid maakt Anne een periode door van onzekerheid en bange vermoedens. Haar wereld wankelt. Meer dan ooit dringt de kwetsbaarheid van het bestaan zich aan haar op. Vinden Wessel en Anne een aanknopingspunt voor vertrouwen en nieuwe liefde, of is er te veel gebeurd?

Pareloester is een ontroerende psychologische roman over verantwoordelijkheid, trouw en levensvragen. Een zoektocht naar een zinvolle plaats onder de zon.

Joke Verweerd vierde onlangs haar vijftienvigjarig jubileum als auteur. Al haar romans haalden de christelijke bestsellerlijstjes: *De wintertuin*, *De rugzak*, *Permissie*, *Paradiso*, *Snoeitijd* en *Op de huid*. In 2005 won *Snoeitijd* de Publieksprijs Christelijk Boek. Enkele van haar romans werden in het buitenland vertaald.

www.uitgeverijmozaiek.nl

ISBN 978 90 239 9206 6 • NUR 301

9 789023 992066